

ŞANTİYEDE MÜHENDİS OLMAK

Yılmaz Kocaoğlu - EMO Ankara Şubesi 19. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi

yilmaz.kocaoglu@emo.org.tr

Mühendislerin şantiyelerde yaşadığı sorunları anlatan bir yazı hazırlamam istendiğinde aklıma ilk gelen konu, örgütsüzlük ve sınıf bilincinin oluşmadığıydı. Ülkemizin yaşadığı askeri darbeler, aile büyüklerinin (toplumun büyük çoğunluğunda) çocuklarını siyasetten uzak tutmasına, evladım önce okul sonra siyaset yaparsın öğütlerine, devlet yönetimlerinin gençler üzerin de baskı kurmasına, üniversitelerin bilimden uzaklaşmasına ve apolitik bir nesil oluşmasına sebep olmuştur.

Eğitim sistemimizin bozukluğu, üniversitelerin ticarethaneye dönmesine, devlet üniversitelerinde gelişmiş güzel ihtiyaç fazlası bölümler açılmasına ve ihtiyaç fazlası bir mühendis ordusunun sahaya çıkmasına yol açmıştır. Sınıf bilinci ve örgütlenme problemi olan mühendislerin şantiyede yaşayacağı sorunlar tam da burada başlamaktadır. Arz talep dengesinin olmadığı koşullar, mühendisleri yarıştırarak emeklerinin karşılığını aşağıya çekmekte ve sürekli iş güvencesi kaygısı yaşatarak stres altında çalıştırmaktadır. Mühendislerin en büyük sorunu olan örgütsüzlük, yeni iş bulma aşaması ve yeni bulunan işi kaybetme korkusuyla kendisini göstermektedir.

Ekonomik krizlerin teğet geçmediği ülkemiz, kamuda küçülmeye ve az olan üretim tesislerini kapatarak veya satarak krize çözüm üretmeye çalışırken mühendislerin çalışma alanlarını iyice daraltmıştır. Ülke ekonomisini ayakta tutmak için iktidarların giriştikleri betonlaşma sevdası mühendisleri de şantiyelere yöneltmiştir. Beyaz yaka ünvanını almak için sosyal haklarını bile görüşmeden önüne konulan koşulları kabul eden mühendis, sınıf bilincinin

de olmamasından kaynaklı kendisini ilk günden işçi karşıtı, işveren vekili olarak görmektedir ve işveren için maksimum kârı sağlayacağı çalışma koşullarını farkında bile olmadan kabullenmektedir.

Yukarıda belirtilen şartlarda işe başlayan mühendisleri şantiyelerde bekleyen zorlukları aşağıda ki gibi sıralayabiliriz,

Arz talep dengesinin olmadığı koşullar, mühendisleri yarıştırarak emeklerinin karşılığını aşağıya çekmekte ve sürekli iş güvencesi kaygısı yaşatarak stres altında çalıştırmaktadır. Mühendislerin en büyük sorunu olan örgütsüzlük, yeni iş bulma aşaması ve yeni bulunan işi kaybetme korkusuyla kendisini göstermektedir.

- Yap işlet devret metodu ile yapılan projeler, bir an önce "nakit üreten" hale gelmesi için sözleşme bitiş sürelerinden önce tamamlanmaya çalışılmaktadır. Bazen patronların bazen de siyasilerin iki dudağı arasında çıkan şu tarihte bitirilecek sözü "Hiçbir bilimsel veriye dayanmadan söylenen" tüm işçileri ekstra sürelerde çalışmaya ve iş güvenliği konusunda taviz vermeye zorlamaktadır. Şantiye mühendisleri de fazla mesai alamamakla birlikte yoğun bir stres altında can güvenlikleri hiçe sayılarak mesai saatinin dışında saatlerce çalışmak ve işçi çalıştırmak zorunda kalmaktadırlar,
- Çalışma koşullarının zor olmasının yanında şantiye sınırları içerisinde konaklayan (Kamp alanı) mühendisler kişisel ihtiyaçlarını gidermekte zorlanmaktadır,
- Firmalar arasındaki rekabet, saha çalışanlarına yansımakta ve diğer disiplinlerdeki mühendisler ve meslektaşlar ile yarış içerisinde sokularak dayanışmanın önü kapatılmaktadır,
- Ekonomik krizin ağırlaşması, iş seçme özgürlüğünü de daraltmaktadır. Kendi düşünce ve yaşam tarzına ters gelmesine rağmen geçimini sağlamak için istemediği projelerde çalışmaktadırlar,

- Mühendislerin ücretlerinin bir kısmı banka üzerinden, bir kısmı da elden ödenmektedir. Elden ödenen kısım resmi kayıtlara geçemediğinden dolayı ileriki aşamalarda SGK primlerinde ve kıdem, ihbar gibi yasal tazminatlarda hak kaybına yol açmaktadır.
- İşveren vekili olarak çalışan meslektaşlarımız, sokak ta omuz omuza mücadele ettiği kadın meslektaşını patronların kadın mühendise bakış açısından kaynaklı işe alamamaktadır. İşe alındığı takdirde ise, erkek egemen zihniyet kendisini şantiyelerde daha fazla göstermekte ve cinsiyetçi yaklaşım fiziki gücü öne sürerek iş bölümünü gerçekleştirilmektedir,
- İşverenin mühendisten beklentisi projeyi kârlı hale getirmesidir. Bunun için yönetmelik ve şartname üzerine çalışması yeterli olur düşüncesiyle, sahada işin teknik uygulamasını geri plana attırmaktadır. Fakat teknik ve güvenlik ile ilgili bir olay olduğunda ise tüm sorumluluk mühendise yüklenmektedir,
- İşe yeni başlayan genç mühendisler ilk günden sahadaki formen veya ustaların tecrübe sınavlarıyla karşılaşır, aynı koşullardan geçen meslektaşları da bunun bir aşama olduğunu düşünerek izlemele yetinirler.
- Sendikal haklar temel insanlık hakları olmasına rağmen şantiyelerde çalışan mühendisler sendikalaşamamaktadır.
- Şantiye koşulları mühendislerin, ekonomik, demokratik, sosyal, kültürel haklarını kazanmalarına engel olmakla birlikte aileden uzak farklı şehirlerde yaşamaya zorlamakta ve büyük aile problemlerine yol açmaktadır.
- Bazı meslek dallarında yıpranma payı olmasına rağmen, çok ağır koşullarda çalışan mühendisler için yıpranma payı bulunmamaktadır. İnşaat koşullarından kaynaklı çok ciddi meslek hastalıklarına yakalanma riski yüksektir.

Yukarıda bahsettiğimiz sorunları çeşitlendirmek mümkündür. Bu sorunlarla baş edebilmek için mühendislerin meslek odalarından başlamak üzere örgütlenme yapması kaçınılmazdır. Tüm meslektaşlarımız Odamıza üye olmalı ve üye olmayan arkadaşlarını da bilinçlendirerek üye olmaya ikna etmelidirler. Örgütlü mücadele edilmeden sosyal ve ekonomik kazanımlarımızı elde etme şansımız bulunmamaktadır.

Not: Yazı içerisinde belirtilen olumsuz davranışlar tüm meslektaşlarımızı kapsamamaktadır.

MÜELLİF, DENETÇİ VE ŞANTIYE ŞEFLERİNİN İMZALARINA YER VERMEYEN YAPI RUHSATI FORMUNUN DÜZENLENDİĞİ PLANLI ALANLAR İMAR YÖNETMELİĞİ DEĞİŞİKLİĞİNİN DE YÜRÜTMESİ DURDURULDU!

27.10.2018 tarih ve 30578 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklik Yönetmeliği ile Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğine Ek-10 Yapı Ruhsatı Formu ve Ek-9 Yapı Kullanım İzin Belgesi eklendi.

Yönetmelik ekinde yer alan Yapı ruhsatında yapı sahibinin, yapı müteahhidinin, şantiye şefinin, yapı denetçilerinin ve proje müelliflerinin imza hanelerine yer verilmeyip; her iki formun açıklama bölümlerinde daha önceki yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi formu açıklamalarında yer alan "İdareler sorumluluk alan mimar ve mühendislerin yaptıkları işlemlere ilişkin bilgileri her ayın ilk haftası içinde ilgili meslek odalarına bildirir." hükmü çıkarıldı.

Yapılan değişiklik yapı üretim süreçlerinde yer alan mühendis ve mimarların mesleki hak ve yetkilerinin kısıtlanmasına, müelliflik ve telif haklarının korunmasına yönelik denetim olanaklarının ortadan kaldırılmasına, sahteciliğin önü açılarak sağlıklı ve güvenli kentleşmenin engellenmesine yol açtığından; anılan düzenlemelerin iptali istemiyle Birliğimizce dava açıldı.

Danıştay 6. Dairesince dava konusu ettiğimiz Ek-9 Yapı Kullanım İzin Belgesi Föy 2/a Yapı Kullanım İzin Belgesi Eki: Açıklama bölümü ve 'Ek-10 Yapı Ruhsatı Formu ve eki föylerin tamamının yürütmesinin durdurulmasına karar verildi.

Karar için tıklayınız...